

Ir. Wouter Baars ICT en educatie

Concept de nationale CO₂ actie
© ir. Wouter Baars
(www.wouterbaars.net)

Inleiding:

Alhoewel er vele technologische mogelijkheden zijn om onze CO₂ uitstoot omlaag te brengen is er gedragsverandering ('life style' verandering) nodig om de uitstoot daadwerkelijk met 90% omlaag te brengen, wat nodig is om ernstige klimaatverandering te stoppen.

Recente onderzoek en inzichten van onder andere Psychologen Professor Robert Joule en Robert Cialdini laat zien dat gedragsverandering vooral teweeg gebracht wordt door het **groepsgevoel** en **gevoel van verbondenheid** van mensen aan te spreken. Als we iets met zijn allen doen, dan trekt dat vele mensen over de streep, waarbij het nieuwe gedrag dan vaak ook blijvend is.

Een van de grote momenten van het oproepen van groepsgevoel zijn de nationale rampenacties (giro 555), zoals de actie na de tsunamis' in Azië.

Ditmaal is het tijd om een nationale *rampvoorkom* actie te organiseren, waarbij mensen geen geld hoeven te storten op giro 555 maar wel moeten beloven iets te doen aan de CO₂ uitstoot in hun eigen omgeving (thuis, werk). Dat iets is niet iets vaags maar zijn concrete acties.

Het TV programma:

Het TV programma heet de nationale CO₂ actie, waarin we met elkaar er voor gaan om de CO₂ uitstoot direct en blijvend met 10% of 8 miljoen ton omlaag te brengen (richtgetal moet nog nader bepaald worden).

Mensen doen mee door:

1. een analyse te doen van hun persoonlijke uitstoot (de CO₂ test)
2. een aantal beloftes te doen om hun uitstoot omlaag te brengen

Jakoba Mulderplein 92
www.wouterbaars.net
wouter@wouterbaars.net
06-47783859

1018 MZ Amsterdam
KvK Amsterdam: 34210626
BTW: NL1349.57.222.B01
Postbank: 4904423

Ir. Wouter Baars ICT en educatie

Deze beloftes worden verzameld en aan het einde van de avond is dat hopelijk meer dan 8 miljoen ton.

1. De test:

Om de CO2 test uit te voeren moet een aantal vragen over het huishouden, vakantiebestemmingen en vervoerspatronen worden ingevuld. Een (prototype) voorbeeld van zo'n test kan gevonden worden op www.CO2test.nl

De vragen worden in een tv programma door deelnemers in de zaal ingevuld, waarbij verschillende 'doelgroepen' aanwezig zijn. Bijvoorbeeld: de leaseautorijders, de bijstand-uitkeringstrekkingen, de studenten, de vinexbewoners, de allochtonen. Kijkers van het programma kunnen meedoen met de test via de website en/of via sms.

bepalen van de huidige uitstoot:

Bijna elke vraag vraagt om toelichting in de vorm van een kort filmpje. Bijvoorbeeld, de CO2 uitstoot van een auto is afhankelijk van de brandstof waarop de auto rijdt en de auto zelf. Als mensen niet weten hoe zuinig (bv. 1 op 10) rijdt, moeten ze dat online kunnen opzoeken of moet dat worden uitgelegd in de toelichting of door de presentator.

Verder zijn er discussies over bepaalde vragen ("wat als een nieuw modern vliegtuig nu helemaal vol zit met passagiers, is dat dan zuiniger dan een oude auto, waar iemand alleen in op vakantie gaat, waarom zou ik wat doen als de Amerikanen/Chinezen niets doen en dergelijke."). Dat betekent dat er per vraag een korte uitleg en een kort filmpje moet zijn (bv een interview met een wetenschapper die het een en ander uitlegt). Ook zal er over geld gesproken moeten worden, wat een maatregel kost en/of oplevert in geld uitgedrukt.

In de zaal zijn een aantal bekende Nederlanders en deskundigen die vanuit verschillende perspectieven commentaar geven (b.v. Wubbo Ockels, Peter Timofeeff, een prof. op gebied van duurzaamheid). Na alle vragen volgt de uitslag en wordt deze besproken.

Ir. Wouter Baars ICT en educatie

2. Beloftes doen om gedrag te verbeteren:

Per categorie van uitstoot (reizen, wonen, voedsel, overig) wordt een aantal tegenmaatregelen gegeven waaruit de mensen in de zaal en de mensen thuis kunnen kiezen. De tegenmaatregelen (acties) zijn bijvoorbeeld: 1 x per week geen vlees eten, 1 x per dag geen auto gebruiken, gaan carpoolen, Led lampen aanschaffen, enzovoort. Een computer berekent de effecten van de gekozen maatregelen per vraag en na alle vragen volgt de besparing.

Een lijst van goede voornemens kan bijvoorbeeld luiden (met fictieve getallen voor besparingen):

Ik, Wouter Baars, deelnemer aan de Nationale CO₂ actie 2008 neem voor om mijn CO₂ uitstoot te verlagen door de volgende maatregelen:

1. 5 Gloeilampen te vervangen door spaarlampen
2. 2 x per week vegetarisch te eten
3. Mijn spaargeld over te zetten naar een groene bank
4. Het nieuwe rijden toe te passen
5. Mijn vliegvakantie te compenseren met boomaanplant
6. Plaatsten van radiatorfolie
7. De thermostaat niet meer op 20 maar op 18 graden zetten

Hiermee bespaar ik jaarlijks 3000 kg CO₂ (dit berekent de computer, op basis van wetenschappelijke tabellen).

Elke deelnemer krijgt een 'certificaat' per email met een overzicht van zijn of haar goede voornemens. Uit onderzoek van eerder genoemde psycholoog Joule, blijkt dat zo'n certificaat het effect van blijvende gedragsverandering versterkt.

Het feit dat dit een grote actie is met bekende Nederlanders en liefst ook met de gezamenlijke omroepen, zorgt ervoor dat groen gedrag in de beleving van mensen de standaard wordt (bv. standaard je CO₂ compenseren van een vliegreis en autoreizen, of regelmatig geen vlees eten).

Jakoba Mulderplein 92
www.wouterbaars.net
wouter@wouterbaars.net
06-47783859

1018 MZ Amsterdam
KvK Amsterdam: 34210626
BTW: NL1349.57.222.B01
Postbank: 4904423

Ir. Wouter Baars ICT en educatie

Kijkers van de actie moeten dit keer dus geen geld geven maar iets doen. Met als doel rampen te voorkomen. De noodzaak tot actie (het rampscenario waarin we nu leven) is dus wel heel duidelijk. Met filmpjes over de wereldwijde gevolgen van klimaatverandering en andere indringende beelden.

Internet:

Kijkers van het programma kunnen tijdens en na afloop van het programma thuis de CO₂ test doen en tegenmaatregelen kiezen en doorrekenen. In het life programma en op de website loopt er continue een teller in beeld waarop te zien hoeveel ton CO₂ er minder uitgestoten gaat worden komend jaar, door alle deelnemers.

De CO₂ test (inhoudelijk):

In de CO₂ test reken je uit hoeveel CO₂ uitstoot jouw gedrag veroorzaakt. De belangrijkste veroorzakers van CO₂ uitstoot zijn:

1. Reizen (vliegtuig, auto, motor, brommer, trein, bus)
2. Elektriciteitsverbruik (verlichting, koelen, computer, audio, overige apparatuur)
3. Gasverbruik (stoken woning)
4. Voedsel (transport van voedsel, productie van voedsel)

Een vraag in de test zou bijvoorbeeld kunnen luiden:

“Hoeveel kilometer rijdt u per jaar auto?”

of:

“Hoeveel elektriciteit verbruikt u jaarlijks in uw huis?”

Mocht een deelnemer het antwoord niet precies weten, dan vraagt de computer door (bv. hoeveel kamers heeft uw woning) en berekent hij op basis van die gegevens de waarde. (zie ook het prototype op www.CO2test.nl).

Jakoba Mulderplein 92
www.wouterbaars.net
wouter@wouterbaars.net
06-47783859

1018 MZ Amsterdam
KvK Amsterdam: 34210626
BTW: NL1349.57.222.B01
Postbank: 4904423

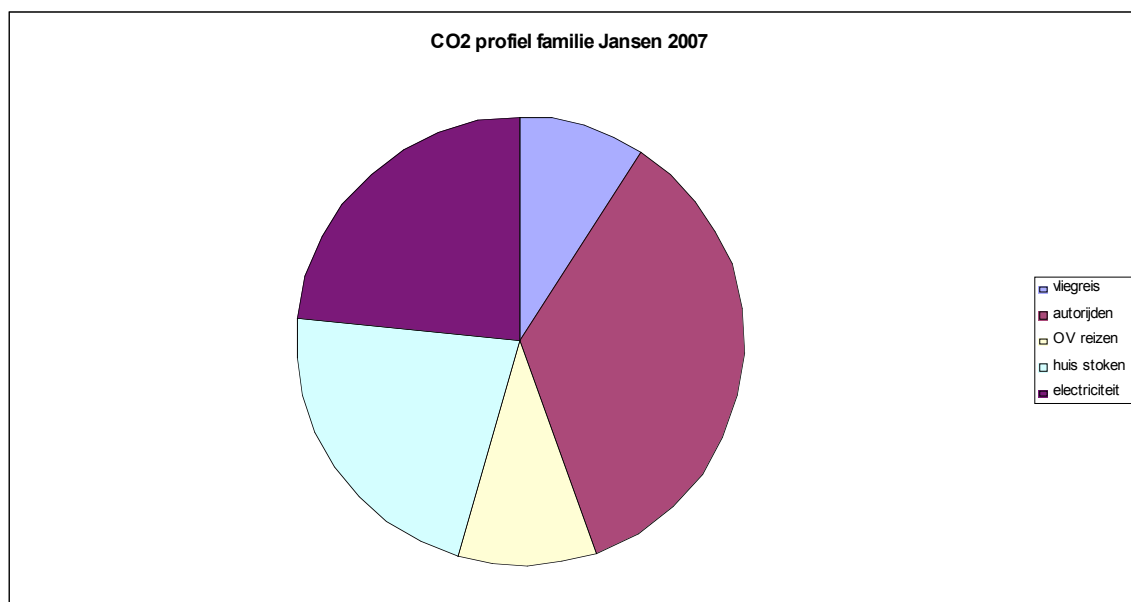

Ir. Wouter Baars ICT en educatie

In tabel en figuur 1 staat een CO₂ uitstoot van een 'doorsnee' familie op basis van gemiddelde waarden voor Nederland (gebaseerd op reële getallen) :

	CO ₂ uitstoot in kg/jaar	
vliegreis	1250	
autorijden	4800	
OV reizen	1400	
huis stoken	3000	
electriciteit	3200	
totaal		13650

Tabel 1: gebruikelijke CO₂ uitstoot waarden voor een Nederlands gezin

Figuur 1: verdeling van CO₂ uitstoot van een 'typisch' Nederlands gezin

Ir. Wouter Baars ICT en educatie

Nadat de test inzicht heeft gebracht in de persoonlijke uitstoot en de verdeling over de verschillende bronnen, kan een deelnemer in een tweede deel van de test maatregelen formuleren om zijn of haar uitstoot te verlagen (goede voornemens). Deze voornemens zijn onder te verdelen in een aantal strategieën:

1. Hetzelfde reduceren (bv. Je verwarming een graadje lager zetten)
 2. Veranderen van apparaat (bv. Een energiezuiniger auto kopen)
 3. Veranderen van gedrag (bv. Een treinvakantie ipv een vliegvakantie)
 4. Compenseren (bv. Bomen planten om CO₂ op te nemen)
- Enzovoort, enzovoort

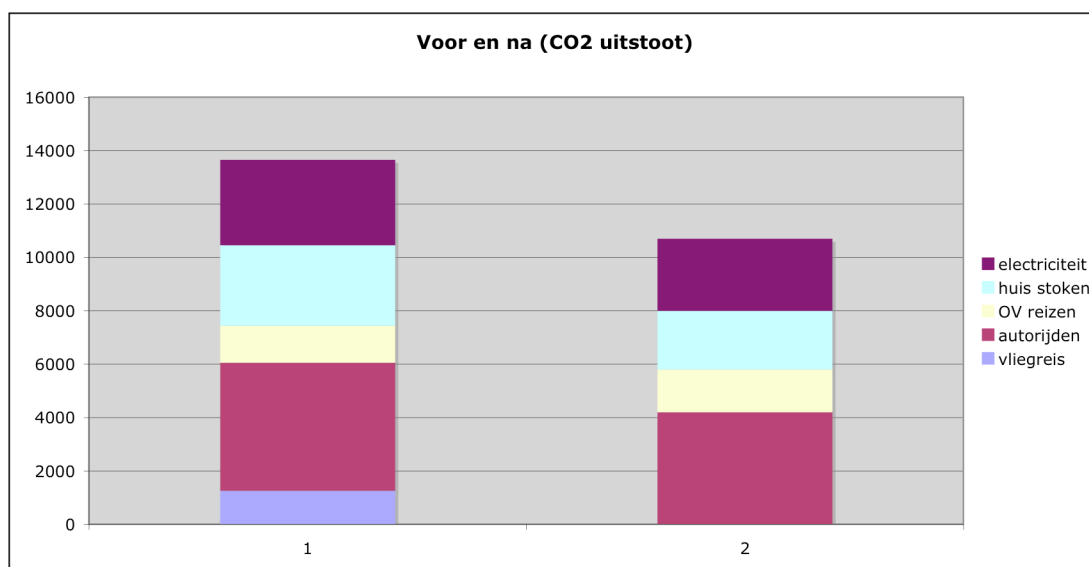
Concrete voorbeelden van dergelijke voornemens zijn:

Gloeilampen omruilen voor spaarlampen
Het “nieuwe rijden” toepassen
Thuiswerken
Een nieuwe zuinige koelkast kopen
Je computer uitdoen als je niet werkt
Je vliegreis compenseren met boomaanplant
Zonnecellen plaatsen op je dak
Enzovoort, enzovoort

Daarnaast zijn er acties die een ‘indirect’ effect hebben, wat moeilijker exact te kwantificeren valt, maar die een groot positief effect kunnen hebben, bijvoorbeeld:

Je (spaar)geld overbrengen naar een groene bank
Groene beleggingen (groenfondsen, duurzame fondsen)
Groenten van dichtbij eten
Seizoensgroenten eten
Gerecycled papier gebruiken
Zoveel mogelijk spullen met milieukeur kopen

Ook deze indirecte acties hebben een plek in de test en worden zoveel mogelijk gekwantificeerd.

Figuur 2: Verlaging van de CO₂ uitstoot na het nemen van simpele maatregelen

Tenslotte worden ook bedrijven opgeroepen om hun uitstoot omlaag te brengen. Omdat hun mogelijkheden van maatregelen veel diverser zijn (warmtekracht koppeling, inkoop groene stroom, energiebesparing door andere koeltechniek, vervoersbeleid en logistieke opties, enz.) wordt in de test niet veel aandacht aan besteedt aan bedrijven. In het tv programma is er wel mogelijkheid voor bedrijven om hun betrokkenheid bij de actie te tonen en hun concrete acties te vertellen.

Over Wouter Baars:

Wouter Baars studeerde technische bedrijfskunde aan de TUE en behaalde daar ook het certificaat Technoloog voor Duurzame ontwikkeling. Sinds jaren is hij actief op gebied van het ontwikkelen van vernieuwende webconcepten, veelal op gebied van onderwijs en gaming. Zo was hij een van de creatieve krachten achter onder andere www.kidseye.nl, www.nieuwsflits.org (Persmuseum), www.goudenapenstaart.nl, www.managenergy.tv (Europese Commissie), www.dividu.nl, <http://www.sharkworld.nl> en ontwikkelde hij een gaming cursus voor de Mediafabriek.